WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 229. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 24-го листопаду 1944. No. 229. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, November 24, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВІДНОВЛЯЮТЬ ЗАЯВУ НЕДОПУСТИТИ ДО СТРАЙКІВ НА ЧАС ВІЙНИ

ШИКАГО. — Конвенція Конгресу Промислових Організацій (СЮ), яка обєднує робітничі юнії окремо від Американської Федерації Праці, потвердила одноголосно заяву зорганізованого робітництва, що не допустить до страйків доти, доки Америка не віднесе повної перемоги у війні. Заяву переведено після промови начальника воєнних постачань генерала гона Б. Сомервела. Він ще раз підчеркнув факт, що американським воякам на воєнних фронтах недостає есенціональних воєнних матеріялів і візвав робітничі організації до заохоти робітників віддатися всеціло воєнній продукції.

Овація для віцепрезидента Волеса.

На конвенції СЮ виголосив теж промову віцепрезидент Злучених Держав Генрі Волес. Як лише він появився на салі, делегати справили йому овацію, витаючи його як кандидата на президента в 1948 році. Волес зложив ґратуляції конґресови за його причинок до вибору президента Рузвелта і згадав за змагання президента подбати за працю для 60 міліонів робітників після війни.

ПОКИДАННЯ ПРАЦІ ДОМА — СМЕРТЬ ДЛЯ ВОЯКІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявив, що робітники, які покидають працю у воєнних фабриках, причиняються до смерти вояків на воєнних фронтах. Коли робітник не йде до роботи, тоді нестає амуніції і воякам видають кулі пайками. Президент звернув увагу, що „положення у ділянці робучої сили є незвичайно поважне". Труднощі не в тому, що нема робітників, але в тому, як їх дістати до найбільш потрібних воєнних виробів. Президент запевняв робітників, що вони не потребують боятися за своє заняття після війни, тому хай стоять на своїх становищах при воєнній роботі.

Обіцює бонус воєнним робітникам.

У звязку із зазивом президента, щоб робітники оставали на своїх позиціях предсідник Ради Воєнної Продукції Дж. А Круг виявив, що уряд має плян дати по війні бонус тим робітникам, які витримають при воєнній продукції.

ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА ЧЛЕНОМ КАБІНЕТУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт виявив, що він іменував свого дорадника Доналда М. Нелсона „особистим представником президента" з правом брати участь у нарадах кабінету. Це небувала досі подія в американськім уряді, щоб у міністеріяльнім кабінеті засідав член, який не має спеціяльної ділянки. — Нелсон був давніше предсідником Ради Воєнної Продукції. Після його резиґнації з того становища, президент іменував його ще 30. вересня половою місії до Китаю з дорученням, щоб він там заклав подібну ради воєнної продукції і про цій нагоді іменував його членом свого кабінету.

97 нових ґенералів.

Президент іменував ще 97 нових ґенералів у воєнній службі. Між ними є один ґенерал майор, 23 бригадирів і 73 полковників-ґенералів. Крім цього президент іменував теж 4 нових проти-адміралів і 8 комодорів при воєнній фльоті. Є це лише аванси на становищах в звичайній військовій службі відповідно до літ.

ПЕРЕДБАЧУЄ 100 БІЛІОНІВ ПРИХОДІВ.

НЮ ЙОРК. — Економіст д-р Джулиюс Гирш заявив на зібранню клюбів екзекутивних урядовців організації продавців, що обрахунок президента, начеб то по війні можна було створити 60 міліонів занять для робітників, є помилковий. Гирш передбачує лише 47 міліонів занять крім таких, що будуть створені при прилюдних роботах. Також не вірний є погляд, начеб у два роки після війни Злучені Держави могли мати 140 до 150 біліонів річних приходів. Він нараховує, що прихід може досягти висоти лише 100 біліонів долярів. Гирш каже, що це є моральним обовязком остерегти перед фантастичними плянами, бо треба радше реально глядіти на заняття і відповідно до цього приготовитися.

КОНҐРЕСМЕНКА В ДОРОЗІ НА ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ФРОНТ.

ВАШИНГТОН. — Конґресменка Клер Бут Лус і 16 інших конґресменів вибираються літаком у дорогу на воєнний фронт в Европі для мілітарних обсерваций з доручення Комітету Воєнних Справ при палаті репрезентантів. Коли пані Лус поверне з цеї подорожі, вона буде мати за собою рекорд, що оглянула всі воєнні фронти за виїмком Австралії.

Американська санітарна комісія для Ліберії

ВАШИНГТОН. — На прохання уряду републики Ліберії в Африці Публична Служба Здоровля висилає туди санітарну комісію, складену із самих ніґрів, але лікарів, інжинірів та комахознавців для розвинення пятилітки в ділянці здоровля. Головою комісії є д-р Джан Балдвин Вест. За відомостями з Публичної Служби Здоровля комісія має на цілі довести до контролі заразливих недуг, голвно малярії. Ця недуга головно загрожує здоровлю й життю аліянтських військових відділів, що тепер перебувають на території Ліберії.

ІНДІЯ ПІДОЗРІВАЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ В ПОЛІТИЧНИХ ПЛЯНАХ

НЮ ЙОРК. — На місячному зібранню Американського Географічного Товариства промовляв проф. ґеольоґії на університеті в Сиракюз д-р Джордж В. Кресі. Він саме повернув із цілорічної подорожі довкруги світу і відвідав Індію. Його головна замітка така, що „як Китай потребує психольоґа, то Індія потребує психіятра". Він надіявся, що гіндуські націоналісти радо привитають заінтересування Америки долею їхнього краю. Та він завважав, що навпаки, вони підозрівають Америку що вона посягне по панування над Індією після війни. Вони кажуть, що Чорчил купив собі поміч Америки за відступлення морґеджу на Індію. Головною підставою до такого підозріння є приявність американського війська в Індії. Там пояснюють собі це тим, що американське військо має служити як поліція на випадок політичної аґітації вчасі війни.

ПОМЕР ІВАН БОРИСЕВИЧ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Уночі з вівтірка на середу помер у місцевім шпитали Іван Борисевич, член відділу 239 У. Н. Союзу та довголітній касієр „Провидіння".

Покійний походив зо села Бортного, повіту горлицького, на Лемківщині. До Америки приїхав у 1896 році, а в 1899 році вступив до У. Н. Союзу. Був одним з основників Товариства Горожан та заряджував довгі літа Українським Домом у Філядельфії. Мав при смерті 70 літ.

Похорон відбудеться в суботу, 25. листопада, в 9. годині рано з української католицької катедри. — В. И. П.

Переміна в британському кабінеті

ЛОНДОН. — Британський міністерський кабінет Чорчила перейшов одну з найважніших перемін від початку війни. Донкен Сандіс, зять Чорчила, став міністром робіт з відповідальністю за жизненні повоєнні роботи. Сер Криґс став послом на Близький Схід на місце вбитого лорда Мойна.

ІТАЛІЙСЬКІ ПАТРІОТИ ПОМАГАЮТЬ ВОЮВАТИ ПРОТИ НІМЦІВ

РИМ. — Тисячі італійських повстанців загрожує німецьким лініям, що стоять проти американців і французів здовж італійсько-французької границі. Партизани ведуть постійну підїздову війну: атакують нагло німців, а потім так само скоро відступають.

ЧИСТКА В ФРАНЦІЇ ПОШИРЮЄТЬСЯ

ПАРИЖ. — По цілій просто Франції відкриваються суди для суджения французів, що співпрацювали з німцями. За один день видано один присуд смерти в суді в Ош, один у Марселі, один у Дінь, а два в Тулюзі. Арештовано Рене Бенжамена, письменника й члена Академії Ґонкура, що пером піддержував режім Петена. Було кілька випадків себегубств коляборацюністів. Паризький суд звільнив актора Сашу Ґітрі для браку доказів.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ПОЛЬСЬКЕ ДОНЕСЕННЯ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявив газетярам, що він нічого не знає про якусь просьбу польського премієра Міколайчика до Америки гарантувати Польщі незалежність і балтійську границю. Подібне заперечення подав департамент стейту.

ЛЕЙДІ АСТОР ХВАЛИТЬ КОМУНІСТИЧНУ РОСІЮ

ЛОНДОН. — Лейді Астор заявила на пресовій конференції з нагоди 25-ліття свого посольства, що „комунізм у Росії навчив людей читати" та „перемінив европейську політику, що держава людей у темноті й нужді". Вона одночасно відпекувалася від симпатій до комунізму.

ФРАНЦУЗИ ПРОТИ БЛОКУ, ЩО НЕ ПРИЙМАЄ РОСІЇ

ПАРИЖ. — Французький міністер заграничних справ Жорж Бідо заявив у французькій дорадній раді, що подорож Де Ґола до Москви є сущною для будучности Франції й мира світу. Він запевняв, що Франція ніколи не приступить до виключно західно-европейського блоку: „Европа не може бути відбудована, якщо Совєтський Союз не буде мати місця відповідно до його ваги й посвяти".

ОПАНЦИРЕНІ ПОГРУДДЯ АМЕРИКАНССЬКИХ ВОЯКІВ-ІНЖИНІРІВ. — Останніми часами занотовано великі жертви збоку американських інжинірських відділів. Інжиніри-вояки виконують дуже важну і відповідальну службу, бо торують шлях наступаючій армії. Та виходить, що німецькі снайпери, знаючи те, взяли на них бачне око. Ось тому тепер надягають ті інжиніри-вояки спеціяльні панцирі, коли виконують свою роботу.

АМЕРИКАНЦІ ДОБУВАЮТЬ ДОСТУП ДО ЗАРУ

ГОЛОВНА КОМАНДА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Німецька оборона на 75 миль широкому відтинку від ріки Райну на полудне від Мільгавзу на північ Зарбургу починає слабнути під постійними ударами Американської Семої та Французької Першої Армії. Французькі патрулі вже ввійшли до Мільгавзу, а американці добули Зарбурґ. В цей спосіб Аліянти добули вже немовби полудневу браму до Зарської области, звісної зо своїх копалень та фабрик. Зарбурґ, вузол 17 шляхів і 3 залізниць, упав не самий; з ним пішло в аліянтські руки коло 30 міст і сіл.

Зате на інших відтинках західного фронту слідно скріплення німецької оборони. Відноситься це передусім до північної частини, де німці сильно атакували коло Аахену, а де аліянтські війська поволи посуваються до ріки Рену, що є немовби головним хребтом німецької оборони Кельну.

АЙЗЕНГОВЕР БАЧИТЬ ВИРІШАЛЬНІ ПРОБИ ПЕРЕД НАМИ.

Ґенерал Дтайт Айзенговер, головний командант аліянтських експедиційних військ, видав гостру осторогу, що вирішальні бої ще не перейшли, що їх треба щойно сподіватися в майбутньому. Він заявляє, що військам треба більше припасів. Він каже, що воєнний дух ворога ще не зломаний та що він рішився боротися до кінця.

Німецькі воєнні коментатори добачують у аліянтській офензиві на західньому фронті доказ, що Аліянти хочуть розбити Німеччину чимскорше одним ударом. За одним таким коментатором, Аліянти хотіли би покінчити війну чимскорше, найкраще ще до Різдва. Вони добачують докази таких опіній в щедрім уживанню воєнних матеріялів американськими військами та в висказах Айзенговера.

ВІДОРВАНІ ФАКТИ ЗАЛОМАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОРАЛІ.

З ПЕРШОЮ АМЕРИКАНСЬКОЮ АРМІЄЮ. — Гаролд Дені, воєнний кореспондент „Ню Йорк Таймсу", бачив у німецькім місті Ешвайлері, підчас наступу американської піхоти вулицями міста, громадку німецьких цивілів, що перекрадалася вулицями серед пальби артилерії й моздірів до американських військ. Діставшися до них нарешті, ці німці заявили американцям, що Ґестапо заставляло все цивільне населення покидати місто. Більшість мешканців, котрих перед війною було там 26,000, послухало, але 3,000 спротивилося покинути місто, не дивлячися на те, що ґестаповці били їх прикладами рушниць. Їх відослано в табор біженців.

В іншому місці того міста в пивниці одного дому американські вояки найшли в групі цивільних німців 4 вояків. Всі вони хотіли здезертирувати, а цивільні їм помагали. В ще іншому місці один 20-літній вояк-нацист нарікав, що він попав у полон зараз у першім бою, ще навіть не воювавши за фірера. Американці вдали, що вони його можуть післати назад до німецьких ліній. Коли на другий день американці стали відсилати німецьких бранців на зади своєї армії й спиталися молодого нациста, чи він усеще хоче вертатися до бою, він заявив, що він передумав за ніч багато; він переконався з виду американського війська й узброєння, що німцям не варта далі воювати. Він добровільно пішов з іншими бранцями.

„ЛЮФТВАФЕ" РОБИТЬ КОШТОВНИЙ ЖЕСТ

ЛОНДОН. — Проти американських літаків, що атакували в вівторок німецькі рафінерії нафти в околиці Мерзебурґу під Лайпциґом, „люфтвафе" висилала 250 літаків нараз. Американці збили з них у повітрю 74, а 6 інших заскочили й знищили на землі.

КАМПАНІЯ ЗА ОСТРОВ ЕЗЕЛЬ.

ЛОНДОН. — Російські морські й сухоземні сили почали наново кампанію за заняття острова Езеля, що лежить при вході до Ризького заливу.

Кампанія Червоної Армії на Мадярщині звільняється. Їй приходиться нові добутки щораз важче.

Берлін доносить, що важкі бої розвинулися на полудне від Ужгороду, столиці Руси; мовляв, там Червона Армія кинула в бій 7 або 8 дивізій. Каже теж Берлін, що на східному фронті панує тиша перед бурею.

Югославські війська маршала Тіта добули на спілку з болгарськими військами Мітровіцу, Косово й Вуцітрн та відрізали німцям відворот з південної Югославії.

ВИНИЩУЮТЬ ВОРОЖЕ ЛЕТНИЦТВО.

ВАШИНГТОН. — Американські суперфортеці збомбардували великий японський летунський майдан Омура та знищили там 59 японських літаків. Це був третій напад американців у їх „кампанії редукції", яка має зменшити число ворожих літаків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's issue (with Ukrainian Weekly):	

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

У День Подяки

„День Подяки" можна назвати американським національним, родинним і релігійним святом, бо всі ті елементи склались на те, що воно стало дуже популярним. Таким воно є і нині. Правда, подавляюча більшість американських домів не має нині „традиційного індика", бо він пішов з запілля на фронт, до чужих країв, де тепер знаходяться наші хлопці, чи на різні моря, де ведуться бої з ворогами американських ідеалів. Ось це є та одинока причина, чому забракло „індика", але то нас не дратує, бо ми його з найбільшою охотою відступаємо кому іншому. Зате дійсно болючо відчуваємо те, що при родинному столі в „День Подяки" бракує нам наших найдорожчих, що їх вирвала з дому війна. Знаємо, що одні з них уже ніколи не засядуть з нами до того стола у наступні „Дні Подяки", ні в інші свята чи будні. А за інших дякуємо Богови, що ще живі й благаємо, щоб їх такими вернув нам назад. Та за що ми не дякувалиб і чогоб не просили, всі наші думки, бажання і молитви зливаються в одно: Коби хоч наступний „День Подяки" був уже без проливу людської крови і приніс світови так довго жданий мир.

Як є тепер у світі яке вдоволення, як є де який спокій, як є де яке забезпечення перед розбурханими, а то й дикими людськими пристрастями, як де є якесь місце, де ще людська гідність в пошанівку — то є ним отся наша американська земля. Тому, щоб не приходилось нам на ній витерпіти від минулого „Дня Подяки" до сьогоднішнього, то це є нічим у порівнанню до того, що мусять терпіти сотки міліонів людей у світі, що не мають щастя жити в Злучених Державах Америки. Широко про це писати не треба, бо не треба цього нікому доказувати. Це ж нам добре відомі речі. Зате треба пригадувати, що той край треба нам усім далі всіми силами боронити. І то треба боронити не тільки нашу землю, не тільки наші природні багатства, чи ті матеріяльні добра, що ми їх надбали нашою працею, але треба теж боронити і наші духовні цінности, наші демократичні ідеали і свободи, бо це їм треба в першу міру завдячувати, що наш край так гарно розвинувся, що став першою і найбільшою потугою в світі. А так є, що нині край наш є загрожений не тільки збоку фізичного чи матеріяльного, але й духово-ідейного.

Нам здається, що у ті воєнні дні, коли ми дійшли у воєнних змаганнях до самого верха, бо вже зачався рішальний бій з націстівською заразою в Европі, святкується „День Подяки" розумно тоді, коли памятається на те, що саме тепер наша держава проголосила Шесту Воєнну Позичку, та що є нашим патріотичним обовязком купити ще додатковий воєнний бонд. Нам теж здається, що в таке свято, коли сидимо при ситому столі, нам, американським українцям, булоб тяжко від нього стати з чистим сумлінням, якщоб ми рівночасно не подумали ще й про допомогу — українським жертвам війни.

Голоси єпископів

Коли недавно тому подано до публичного відома плян забезпечення, що його вироблено на міждержавній конференції в Домбартон Овксі, американський уряд самий запрошував публику висказувати свої погляди на цю справу. Підчи за цим запрошенням десять католицьких єпископів, що становлять адміністраційну раду Краєвої Католицької Конференції Добробуту, виступило з публичною заявою про цей плян, яка певно найде ширший відгук у краю, і то не тільки в католицьких кругах.

З цілої заяви єпископів кидається в очі передусім факт, що єпископи зовсім не відкидають домбартон - овкського пляну, а зате вимагають, аби всякі того роду пляни мали підклад певної ідеольогії. Іншими словами, вони годяться на той плян інтернаціональної організації, який вироблено, а зо свого боку радять, як вести організацію, коли вона вже ввійде в життя й буде пущена в рух. Єпископи теж не квестіонують ідеалу тривалого мира. Противно, вони зовсім виразно дають до зрозуміння, що вважають постійний мир за можливий, а одинокою передумовою такого мира вважають освідомлення публичної опінії. З тою думкою єпископи приступають до докладного означення, що саме вони розуміють під освідомленням публичної опінії.

Отже передусім нам треба позбутися ненависти, недовіря, духа опортунізму, що приймає всякі рішення просто тому, бо це вигідно. Треба позбутися державної жадоби та байдужности в уживанню сили.

Далі треба осуджувати справи на основі строгого розгляду дійсного стану. Єпископи звертають увагу, що власне о- [illegible] неосвічених людей підносити нахабство, топтати моральні засади, валити систему загального добра та йти наосліп за забаганками диктаторів, одної ґрупи або одної партії. Розмальовували при тому масам золоту будучність. Коли тепер ці мрії показалися огидною примарою, пора сперти мир на засадах реальних, тобто на яснім розумінню морального права.

Єпископи заявляють, що вони не вірять у можливість тривалого мира, якщо засади Атлянтійського Чартеру не будуть переведені в життя без застережень і викрутів. Мир повинен дати поміч для розбитих держав у відбудові економічних, соціяльних і політичних установ. Заявляють єпископи: „Якщо несправедливість буде потоптана, якщо пороблені будуть не помірні уступства силі, у серцях покривджених держав будуть бушувати почуття кривди, які будуть загрожувати мирови світу. Як повалені держави не дістануть помочи у даванню своїм народам належних економічних нагод, вони стануть ареною громадянської боротьби й забурень. Ніяка міждержавна організація не вспіє тоді удержати мира, який є не слушний або несправедливий".

Єпископи вважають, що всі держави між собою повязані. Цю взаїмну залежність треба зорганізувати. „В тій цілі треба закинути зовсім трагічні помилкові думки про політику потуг, з її рівновагою сили, сферами впливів, з системою куклових урядів, та відкликуванням до війни як до засобу вирішувати міждержавні труднощі".

Всі попередні заходи коло створення міждержавної організації валилися, на думку єпископів, через те, що держави не були схилі признати своїм обовязком працювати разом для спільного добра цілого світу. Того роду світова організація має бути універсальною, себто обіймати всі держави, великі й малі, сильні й слабі. Її конституція повинна бути демократична. Її виконна рада не сміє бути оруддям імперіялістичного панування над слабшими державами. Кожна держава має спиратися на праві, а не на свою силу. Ніяка держава не сміє виступати суддею в власних справах.

Єпископи заявляються за те, щоби світовий суд мав справжню силу суду, себто мав права видавати рішення в міждержавних справах і добиватися для цих рішень послуху. Держави ж повинні бути обовязані віддавати цьому судови до вирішення свої спори з іншими державами, а яка держава відмовиться це зробити, має бути трактована як держава, що винята зпід права.

Міждержавна організація повинна признати суверенність кожної держави, одначе державна суверенність не повинна звільняти держави від її обовязків супроти міждержавної спільноти, а в межах кожної держави ця суверенність повинна бути обмежена признанням вроджених прав людини й родини. Міждержавна організація повинна занятися і ідеольогією, якої держава тримається у внутрішніх справах. Держави не можуть толерувати ідеольогій, що нарушують людські права по різних краях, що тепер добуваються на волю. Кажуть далі єпископи: „Ми думаємо, що як має бути постійний справжній всесвітній мир, то кожна держава повинна загарантувати правом і шанувати вроджені права людини, родини й меншостевої групи у громадськім і реліґійнім життю... На державу, що не хоче надати свому народови права повного покористування вродженими людськими правами, не можна покладатися, що вона буде співпрацювати в міждержавній спільноті для удержання мира"... така держава у міждержавній політиці буде йти за себелюбними цілями, хочби говорила гарні слова про міждержавну співпрацю".

Єпископи зовсім свідомо поминають розглядати питання карання воєнних злочинців. Не порушують вони теж питання встановлення нових державних границь, або питання повстання нових держав. Всі ці питання вони видно вважають другорядними в порівнанню з питаннями міждержавної моралі, які вони вважають потрібним піднести.

Підчеркуючи двома нагодами вроджені права людини й родини, єпископи теж певно свідомо поминають справу націоналізму, що, як звісно, в першу світову війну, виринула на перший плян усяких мирових розважань у формі так званого самоозначення народів. Вони щоправда згадують меншини, але релігійні й громадянські, що при читанню заяви робить враження, що єпископи бояться майоризації невеликої церкви більшістю людей іншої віри та що вони бояться однопартійної системи тоталітарних держав. Що ці побоювання є зовсім реальні, нема сумніву. Та нема теж сумніву, що національні утиски це теж реальна дійсність, і в повоєннім світі є реальна небезпека. І тому добре було би, якби єпископи були висказалися проти цеї небезпеки так само недвозначно, як вони висказалися в інших справах.

Взятий як цілість голос католицьких єпископів є поважною заявою в користь кращої міждержавної моралі як сильної основи для міждержавної організації за забезпечення мира на світі. Можна тепер ждати, що й провідники протестантських церков виступлять з подібною гідною енунціяцією зо свого боку, що буде поважним причинком з їх боку до затвердження публичної опінії в Америці на бік моральних засад порядкування життя між державами й народами.

Микола Чубатий.

ТЕГЕРАН ТА СОВЄТСЬКА СПІВПРАЦЯ

III.

Чи Іран буде незалежним?

В Тегерані на конференції загарантували незалежність Ірану. Та чи встоїться він при своїй незалежности, чи може стане таким незалежним як стала незалежною та сильною плянована Сталіном Польща?

З чисто економічних комбінацій, щоби захопити якнайбільше джерел нафти, розпочали деякі англійські та американські кола старання, щоби дістати концесії на нафтові поля в полудневім Ірані, подібно як їх мала Англія ще перед першою світовою війною. Іранський уряд не признав ще англьосаським економістам концесій, а вже совєтський уряд виступив з домаганням концесій на нафту для себе у північному Ірані, себто там, де нині стаціоновані червоно-армійські відділи. Іранський парлямент та проаліянтський іранський уряд премієра Магомеда Морагея Сейда відразу зорієнтувався, що стає перед дуже грізною ситуацією впасти жертвою сфери впливів двох потужних держав, Англії та Совєтів, тому парлямент виніс постанову, що до кінця війни ніякі нафтові концесії нікому зі заграниці не будуть признавані.

Така постава іранського парляменту та уряду зовсім зрозумілі. Іран хоче вперед позбутися чужинецької окупації, щоби могти свобідно розпоряджати багатствами своєї землі без виставлення на небезпеку самої державної незалежности країни, в якій нині стоять червоні та англійсько-американські відділи. Та Совєти вхопилися так добре вже в Европі відомого способу змусити Іран стати російським протекторатом при помочи нутрішніх краєвих квіслінґів, яких комуністичній Росії нетрудно нині найти в кожній країні.

Іранські маси грозять революцією як Росія не дістане нафти.

Росія нафти нині не потребує, бо має досить своєї. Совєти мають ще доволі багато нафти на Кавказі та Підкавказу. Недавно доносила преса, що совєтські інженіри відкрили багаті нафтові джерела в околиці ріки Печори в північній Росії; а вже від давна відомо, що Совєти мають величезні невикористані нафтові поля в Західній Азії. Отже, на ділі, Росія іранської нафти не потребує та її напевно не використовувалаб, так само, як її не міг використовувати царський російський уряд. Одначе Совєтам йде, щоб усадовитися в Ірані назавжди та дістати змогу не випроваджувати своїх червоних відділів з Ірану. Домагання Совєтів є виразно завойовницьке, а не економічне, ось і тому Іранови грозить збоку Росії втрата незалежности.

Щоби приневолити іранський уряд до уступства, пускає совєтський уряд в рух старий випробований спосіб. Скаптованих для комунізму іранських квіслінґів, зрадників власної батьківщини, висуває проти власного уряду. Ось це є причина, чому на вулицях Тегерану відбулися бурливі демонстрації, заарангавані очевидно Совєтами, проти відмови уряду дати Совєтам концесії на нафту.

Виглядало, що іранські маси аж палають жадобою, щоб Совєти дістали іранську нафту, відгрожуючись внутрішною революцією, як так не станеться. Подібні демонстрації мали відбутися теж в Тебрісі, більшім місті на полудне від каспійського моря. Совєтський уряд удає, що він ніби стоїть збоку і не мішається до того всього, та що це самі іранські маси так палають з обурення, що Росія не дістане нафти з їх рідної землі. Ось це все вказує, що за комуністичний переворот у країні рожевих гаїв в Ірані не тяжко. При помочи іранських квіслінґів Совєти легко можуть з Ірану зробити свій протекторат, нову Бухару та Хіву, крізь який наближаться до перського заливу і станути Англії на добре наступати на пяти в її посілостях полудневої Азії.

В справі „святого обурення" мас іранського народу, що аж палиться йти в російське ярмо, забрав голос російський журнал „Война та Рабочий Клас"; труба, через яку неофіційно говорить совєтський уряд. Совєтський журнал обурюється на таку поставу напів фашистівського іранського уряду та заявляє устами вже офіційної особи заступника комісаря закордонних справ, якогось Сергея Кавтарджес, що совєтський уряд ніяких активних кроків не підійме, одначе переве співпрацю з урядом премієра Сайда. Як бачимо, то це подібне поступовання як з польським урядом у Лондоні. Тому незабаром можливо появиться іранський Осубка-Моравскі, як речник тегеранських мас, обурених до живого, що Совєти іранської нафти не дістали.

Як буде виглядати співпраця з таким партнером в порядкуванню світа?

Совєтська політика останних тижнів на терені Европи — в Польщі, на балканськім півострові, на конференції летунській в Шікаго, на терені Китаю, а тепер свіжо в Персії, ставить перед очі один тривожливий факт. Совєти мають бути одним із головних гарантів нового повоєнного порядку світа. В Домбартон Овкс вони навіть зажадали безконтрольности для себе в новій міждержавній установі. Як буде виглядати ця співпраця, коли прийде на порядок дня справа свободи народів поневолених Совєтами, коли опиниться на столі нового міжнародного тіла чи міжнародного суду справа, в якій Совєти заінтересовані безпосередньо. Яка можлива буде тоді співпраця, коли нині неможливо зі Совєтами дійти до співпраці у таких справах як летунська міжнародна умова, чи в справі Ірану, що роблячи зі себе жертву позволив стати тереном, крізь який пересувалася американська поміч для Совєтів у найприкріші дні для держави Сталіна. Коли нині така трудна співпраця з Кремлем,

---

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трильогії „Огнем і Кровю")

84)

Відпровадивши полонених, Паволоцький прохав дальших наказів генерала Стенбока-Фермора, що діяти. Здорова думка підказувала марш на Сурмачівку, Молодичі, Зариндаву і Синяву, вийти на Сян, загрозивши обходом Ярослава.

Достаточними для тої цілі силами Паволоцький не розпоряджував. Про можливости успіху повідомив телефонограмою генерала Стенбока й прохав наказу про перехід у наступ всеї дивізії. Вірив генералови Хелчицькому, був впевнений, що для розвитку більшого успіху 16-тої кінної командуючий корпусом підержить її наступ всіма своїми дивізіями. Задум далекосяглий міг змінити фронт обох сусідуючих армій третьої і восьмої, але...

Відгомін бою на північному сході від своїх становищ чернигівці чули з раня. Виконуючи своє завдання не придавали значення тому, що стріляннина схоплювалася у їх дальшому запіллі, на сході. А там стався прорив. Паволоцький довідався про зміну ситуації з поданого телефоністом наказу. Прочитав:

„Фронт 4-го кінного корпусу на стику 2-ї злученої і 5-ї донської козацьких дивізій ворог прорвав. Кінні частини ворога захопили Нове Село, Дахнів, Хотилів й намагаються вийти в запілля 16-ї кінної і 3-ї кавказької дивізії на відтинку Любачів-Потелич з півночі. На півдні ворог заняв Немирів-Янів і розвиває наступ на Жовкву-Куликів-Добросин з наміром вийти в запілля корпусу з півдня. 4-му кінному корпусови наказано плянoмірний відхід на Раву, аж до вияснення розмірів ворожого успіху. 3-та кавказька негайно відходить на лінію сіл Нова-Гребля-Опака включно, висвітлюючи місцевість в напрямі Суха-Воля-Бодрівка. Поокремим частинам 2-ї злученої наказано обсадити відтинок Любачів-Башня. Розвідкою на Потелич-Горинець шукати звязку з пятою донською дивізією. 16-й кінній скупчитися в Олешичах-Борхові, підсилюючи одним полком частини 2-ї злученої. Оперативна команда корпусу, штаб дивізій, обози частин і установи переходять в Островськ і його околиці. 16-й кінній дивізії наказую:

Полкам гусарської бригади підполковника Паволоцького розпочати відворот і до пятої ввечері обсадити містечко і стацію Олешичі. Зірвати мости на комунікаційних лініях р. Любачівці. Стежити з рухами ворога в напрямі Старого Села-Волі. Уланській бригаді підполковника Оленича — одним полком обсадити Борхів, звязатися з 3-ю кавказькою, другим полком обсадити околицю Любачова для співділання з частинами 2-ї злученої. Дивізійній артилерії заняти позиції на відтинку Бархів-Любачів. Про виконання негайно повідомити. Наказ правосильний до його відкликання. Наступники начальника дивізії [32]) чернигівського гусарського полку, тимчасово командуючий гусарською бригадою, підполковник Паволоцький. 2) Аовоархангельського уланського полку, тимчасово командуючий уланською бригадою, підполковник Оленич.

І підписали наказ — тимчасово командуючий дивізією, генерал-майор граф Стенбок-Фермор та тимчасовий виконуючий обовязки начальника штабу, капітан генерального штабу Людцканов-Цанков, і тимчасово виконуючий обовязки старшого адютанта, поручник Домонтович.

Паволоцький аж засвистав з пересердя. Все, з командуючого корпусом почавши — тимчасове. Деж постійні команданти? Десь сидять же при штабі армії ґенерали Ґіленшмідт і Володченко. Не спішать щось до частин. А ось, байдикують в обозі пани полковники Серебрянчуков і Кулінін, в частини і носа не показують. На яку хворобу вони хворіють, чи не на боягузство? Коли так, то якого чорта крутяться, чому не забираються у дальше запілля? Самі загадки. Тут впав на нього ще один тягар — першого наступника начальника дивізії, чого доброго всею дивізією прийдеться орудувати. Повдішукував згадані місцевости на двохвертній мапі й засвистав голосніше. Виходило, що поза нанесенням ворогові болючих страт — успіхи першої половини дня зводилися в нівець. Він старався, щоб як найліпше, а тут інші перестаралися і виходить найгірше. Відійти на Олешиці-Борхів, а щож далі? Відступ на Раву? Тільки це завдання на дальші дні, а що діяти в Олешичах до вечора? Невже спокійно ждати появи ворога в отому Старому Селі? Наказ видався йому замало продуманий, такого наказу від ділового Стенбока Паволоцький не сподівався. Викликав ґенерала до телефону. Телефоніст нікого не міг дозватися. Видно провід перетято.

Хвилин через пять апарат запипикав. Паволоцький схопив трубку й вирячив очі з здива. На другому кінці проводу хтось говорив різким голосом, з сильним німецьким акцентом, ломаною російщиною:

— Ґерманським кавалерійським дивізія взято Любашов. Ві окружені, отступать некуда. Предлаґаем вам сльожит оружіе. Ві окружені.

— Хто говорить? — крикнув Паволоцький у трубку.

— Офіцер ґерманськаго ґенераль штаба, баварский кавалерійский дивізія. А ві? Четвертия кавалерійски корпус?

(Дальше буде).

[32]) У небезпечній ситуації кожний вищий командант призначував собі двох наступників.

День Подяки в Форті Онтеріо

(Його значіння для американців)

Певно нема такої групи серед народу на американській землі, для якої День Подяки цього року мав би таке значіння, як для 982 жертв націстичного переслідування, що кілька місяців тому прибули до цеї країни. Привезено їх американським військовим транспортом з концентраційних таборів в Італії на тимчасове перебування до Форту Онтеріо, Освіго, Ню Йорк. Американцям, які не зазнали страхіть війни, певно тяжко уявити, що значить бодай тимчасовий притулок на американській землі для чоловіків, жінок, дітей, що були вигнані зі своїх осель в Европі. Які бачили, як вбивали їх рідних, членів родини. Які мусіли тікати, переховуватися. Яких брутально заганяли в тюрми, концентраційні табори. Хоч ті, що зараз перебувають в Форті Онтеріо, походять з багатьох різних країн, уявляють з себе лише горстку з мілінів людей Европи, які зазнали тої самої долі.

День Подяки для тих, що прибули сюди, не є тільки одним днем свята. Почуття вдячности за рятунок, за життя почалось з першого дня їх прибуття і все триває. Деякі, вступивши на американську землю, цілували її. Деякі сиділи мовчки, з радости не маючи змоги говорити, не вірючи, що переслідування зрештою скінчилися. Один промовив: „Не думаю, щоби я міг ще колись сміятися, — минуле надто жахливе". Майже на всіх було знати сліди голодування роками, сліди безконечних, безсонних ночей, постійний страх смерти. Вони не мали грошей. Мало хто мав якісь речі. Майже всі злиденно вдягнені. Деякі в лахміттю.

Більшість втікачів, що попали у Форт Онтеріо, є еврейської віри — група, що найбільше терпіла від гітлерівської тиранії. Але є там і католики, і протестанти, і православні. Всі вони, згідно з умовою, з якою Злучені Держави погодились приняти їх, мають повернутися до своїх країн, як тільки вони будуть звільнені від ворога.

Те, що довелоcя зазнати тим втікачам, настільки жахливе, що багато з них, починаючи оповідати про пережите, кажуть: „Я знаю, вам тяжко тому вірити". Один девять-літній хлопець з Югославії бачив, як забили на його очах батька, бабу і діда. Одна 21-літня дівчина, роджена в Берліні, від польських родичів, почала свої митарства по західній Европі, як мала 15 літ, доки не опинилася в концентраційному таборі у Франції, куди її посадив уряд у Віші. Вона спала в лісах, в горах, днями не маючи що їсти. Один 14-літній хлопець, який мріяв бути доктором, казав: „Я не думаю, щоби я міг бути доктором, мої нерви не є настільки міцні". Подібних оповідань сотки.

Проте в тих оповіданнях не раз виявляється і відвага і доброзичливість. Особливо в окупованих країнах, багато з них знаходили твердих захистників, які давали поміч, навіть ризикуючи своїм життям. Оповідають, як члени французького підпілля напали на поїзд, яким звичайно возять худобу, напакований жидами, яких депортували з Франції до Польщі на правдоподібну смерть. Всіх звільнили, нагодували, сховали, дали необхідні документи, опікуючися ними кілька місяців.

Оповідають про 96 старост бельгійських міст, які тайно зійшлися й одноголосно постановили не притримуватися дискримінаційних націстичних расових законів. В наслідок того Ван дер Мюлленбрух — староста міста Брюсель — був звільнений націстами зі свого становища, депортований до Франції і більше ніхто за нього не чув. Це він скликав ті сходини. Але бельгійський нарід підтримав рішення старост. За ніч на стінах зявлялися написи з признанням рішення старост і з засудом нюрембергських, проти-жидівських законів.

Навіть чимало вояків з італійської армії, хоч тоді билися по боці націстів, помагали жидам і часто потайки переховували їх, аби не попали в руки націстів. В багатьох випадках вони попереджали жидів про наближення націстів, тим самим даючи їм змогу сховатися.

У Франції, Бельгії та Італії жидівські діти переховувалися по монастирях, церквах та інших подібних місцях. Одна жінка, яка тепер є у Форт Онтеріо, має посвідку, підписану двома католицькими священиками, які прийняли її двоє дітей під свій догляд. На посвідці написано: „Цього дня ми одержали від вас два святі дарунки. Молимося і уповаємо на Бога, що зможемо їх вам повернути на вашу вимогу".

Для американців в цілому присутність серед нас цеї групи втікачів, що перебувають у Форті Онтеріо, має особливе значіння під час обходження Дня Подяки. Їх страждання звертають нашу увагу на небезпеку, терпіння, трагедії, яких більшість американців не зазнали. Тим, для кого головними трудощами воєнного часу є трохи менше масла, мяса, газоліни, тяжко уявити, що пережили інші люди. Втікачі у Форті Онтеріо можуть помогти американцям усвідомити свій добробут, за який ми, як цілий нарід, маємо бути вдячні.

Добробут потягає за собою і відповідальність. Американці повинні добре призадуматися в цьогорічний День Подяки над відповідальністю, яку накладає на нас наш власний добробут. Відповідальність та — зрозуміти, що пережили менш щасливі народи і як можемо ми найкраще разом з ними приступати до великого завдання — відбудови. Як недавно зазначила пані Віра Майклс Дин в Бюлетені Заграничної Політики, „подолані народи континенту, також, хоч трохи менше, британці, пережили такі жахливі часи, передумали стільки важних питань життя і смерти, що вони на сьогодня настільки віддалилися від нас, ніби ми і вони жили в різних історичних періодах. Їх терпіння за час війни можуть бути підставою — віримо, що будуть — повоєнного рятунку для них. Позбавлені всяких ілюзій, примушені знаходити силу в тому, що не могла знищити тиранія, вони можуть мати більшу відвагу ніж ми в справах повоєнної відбудови. Наша сучасна безпечність може показатися нашою будучою небезпекою.

„Цілком можливо, що по закінченню війни Европа, а також Британія, будуть сподіватися, що ми перейдемо через революцію, в якій не брали участи — не тільки через зміну політичну та економічну, але також через духовну революцію. Перед нами буде стояти до вибору: прийняти нові цінности, витворені ними серед війни і спротиву, або відкинути їх і можливо стати в очах світу фортецою консерватизму, навіть реакції".

Це є небезпека, про яку мають думати американці, складаючи подяку цього року. Небезпека, якої можемо уникнути тільки в той спосіб, що подяку за наш добробут виявимо духом порозуміння, людяности та відповідальности.

то яка вона буде у майбутньому? Яка є запорука, що й поконана та розброєна Німеччина знов не стане тим тереном, звідки при совєтській помочи будуть виходити укриті стрільна проти демократичних держав світа та проти безпеки всіх народів?

Коли не стане Гітлера, така потаємна співпраця є не тільки можлива, але навіть правдоподібна. Як націсти, так і Совєти демократії ніколи не терпіли і вважали її за свого ворога. У Тегерані ніби прийшло до порозуміння поміж трьома світовими потугами, одначе з вини Совєтів з Тегерану заносить вже на добре іранською нафтою розливаною по всіх закутинах світа Совєтами.

(Кінець).

To the People of this Community

Thanksgiving Day is essentially a day for spiritual reflection. It would be out of keeping with the significance of this holiday to discuss War Bonds in the light of $4 for every $3 invested by an individual in this war-born security. What, then, is there about the purchase of extra War Bonds in this Sixth War Loan to merit editorial link with Thanksgiving Day?

The very origin of the observance gives you the answer. Thanksgiving Day was born from the desire to acknowledge Divine aid for the blessings of the year, for the plentiful harvest, for the opportunity for families to reassemble under one roof, for America, land of liberty and opportunity.

Thanksgiving Day, 1944, is a day of war, a day of family separation, a day of dying for many Americans in foreign lands. You are fighting a war to destroy barbarians who would enslave you and make Thanksgiving Days a mockery forever after. Without the money you are lending your government to fight those enemies, night would fall on you. Your country cannot get along without your War Bond purchases. You can make future Thanksgiving Days a fine American family day with the help of God and your savings in War Bonds.

THE EDITOR.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

НОВА ПОСТАНОВА ЩОДО ПРОДАЖУ АВТ.

ВАШИНГТОН. — Бюро Контролі Цін повідомляє, що вже видано нову постанову щодо продажі авт. Люди, які мають цертифікат на купно авта повинні знати, що відтепер торговець автами обовязаний тримати на виднім місці список авт вироблених в 1942 р., які він має на продаж. Список мусить показувати якої вони марки, чий виріб, модель, серійне число і число мотора. Коли ж торговець не має на продаж авт, вироблених 1942 року, то повинен вивісити на видному місці оповістку й сказати, що він таких не має. Якщо торговець автами відкажеться продати авто людині, яка має на це відповідні папери і гроші, то такий торговець може втратити право продавати пайковані авта. — OBI.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Предмет на виставу.

Коли розпочалася американська інвазія Европи, кличе капітан моряків, щоб заохотити їх до витривалости. Отже промовляє капітан: „Страх є зовсім здоровий..."

Третьої кляси моряк, що стояв на переді, зголошується до слова й каже: „Пане капітане, ви саме глядите на найздоровшого моряка у фльоті Злучених Держав".

РІК ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ З ПРИВОДУ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ ЗАКІНЧИТЬСЯ З ДНЕМ 30-го ГРУДНЯ 1944. Р. ТИМСАМИМ ОСТАЄТЬСЯ ВЖЕ ТІЛЬКИ 40 ДНІВ ДО ЗОЛОТОГО ЮВИЛЕЮ? ЧИ ДО ЗАКІНЧЕННЯ ЦЕЇ КАМПАНІЇ. ЧИ ВАШ ВІДДІЛ СПОВНИВ УЖЕ СВІЙ ОБОВЯЗОК СУПРОТИ БАТЬКА-СОЮЗУ В ЦЬОМУ РОЦІ ЙОГО ЗОЛОТОГО ЮВИЛЕЮ? ЧИ ПРИДБАВ УЖЕ ВАШ ВІДДІЛ ДЛЯ СОЮЗУ ПРИНАЙМНІ ТЕ ЧИСЛО ЧЛЕНІВ, ЯКЕ БУЛО ВАМ ПРИЗНАЧЕНЕ? ЯКЩО НІ, ТОДІ СПОВНІТЬ ЦЕЙ ОБОВЯЗОК ІЩЕ ДО КІНЦЯ РОКУ! ДІСТАНЬТЕ ПРИЗНАЧЕНЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ ОБОВЯЗКОВО, КОНЕЧНО! НЕ ДОПУСТІТЬ ДО ТОГО, ЩОБ У СПИСІ ЮВИЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ПРАЦІВНИКІВ БРАКУВАЛО ВАШОГО ВІДДІЛУ!

В суді.

Суддя до обвинуваченого:

— Ви покинули жінку і маєте бути покарані, як дезертир своєї родини. Що ви маєте до заявлення в своїй обороні?

Обвинувачений:

— Коби ви, пане суддя знали мою жінку, то би-сьте радше записали мене на евакуованого з війни біженця.

Нові книжки

С. Б. Ґудергем. — Домініяльний Пасічник: Пасічництво: Бджоли і як коло них ходити. Переклад Я. Н. Крет. За ввічливим дозволом Департаменту Рільництва в Оттаві. Накладом і друком „Канадійського Фармера", Вінніпеґ, Манітоба. Ціна 40 центів. Сторін 48.

—o—

Ця книжечка має зовсім практичні цілі: вказати користи з пасічництва, подати поради для початкуючих пасічників та вказати на модерні способи пасічництва, в протиставленню до старих.

Користи пасічництва. — Книжечка виходить зо заложення, що спеціяльно в Канаді пасічництво має велику будучність. Мовляв, у тій справі її ресурси просто невичерпані. „Немало фармерів переконалося", каже автор, „що при малім капіталі, вложенім у пчільництві й при незначній праці, якої вимагає догляд пасіки, бджоли приносять більші зиски, ніж якане-будь інша побічна галузь господарства". Користи з пасіки не обмежуються самим приходом з меду й воску: пчоли роблять велике діло для садівництва.

Завязок пасіки. — Представивши користи пасічництва, автор показує подробично початкуючому пасічникови, як закладати собі пасіку. Він відповідає на такі питання, які мусять зачіпати кожного початкуючого пасічника: як добути собі початкове знання, потрібне для починання пасіки? Чи починати пасіку відразу на більшу скалю, чи починати наперед невелику пасіку? В яку пору закладати пасіку? Які пні вибирати для закладання пасіки? На що треба вважати при закупні бджіл? І таке інше.

Стебник, улий і наряддя. — Далі автор показує, як має виглядати стебник, які прилади конечні для пасічника, принаймні на початок, як вибирати місце на пасіку. Особливо багато нового сказано в уступі про будову модерного вулика.

Потім автор дає читачеви цілий виклад з природи бджоли, її роди, її розвій, звички, й таке інше.

Далі він переходить до подробичного розгляду обходу бджіл, наперед загального, потім за порами року. Головну увагу звісно кладеться на продукцію й консервацію меду. Спеціяльний багатий відділ про медові ростини. Не поминено очевидно продукції роїв, і розбудови пасіки. Немало уваги присвячується боротьбі недуг, головно гнильцю.

Закінчується поданням списку книжок про бджільництво. Перекладчик був би зробив добру прислугу, якби був зладив до цеї книжечки показчик річей. Такі покажчики є спеціяльно потрібні в практичних підручниках та ще коли читачі певно не всі вміють скоро найти в книжці потрібне місце.

Переклад книжечки зроблений удачно. Місцями в книжці попри українське слово подано в дужках відповідне анґлійське слово. Здається, це роблено в випадку, коли автор не міг найти доброго українського слова на дане поняття; цю звичку можна було розтягнути й на всі технічні слова, аби наші фармери при розмові або переписці про пасічництво з людьми, які не знають української мови, могли мати готові анґлійські пасічничі слова.

Та звісно ці невеличкі недостачі зовсім не поменшують великої корисности цеї книжочки. Вона знаменито виконує оставлені собі завдання, і може принести користь навіть старому пасічникови. Може представляти інтерес навіть для фармера, який з пасічництвом ще не мав нічого до діла. Не позбавлена вона інтересу й для американського пасічника, дарма, що, в Злучених Державах, головно в частинах, дальше від Канади положених, пасічництво ведеться дещо інакше, як у Канаді.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОМОЖІМ У. К. КОМІТЕТОВИ РОЗВИНУТИ ШИРШУ АКЦІЮ!

Довгими роками українці, що живуть на американськім континенті, жили, так сказатиб, окремим життям. Це відноситься особливо до українців в Злучених Державах і Канаді. Та тепер, коли з вибухом цеї нової світової заверухи, нависли над українським народом в Европі нові хмари, піднялись американські та канадійські українці на вищий ступень думання і знайшли поле, на якому можуть співпрацювати. Це є великий поступ. А завдячувати треба цей поступ в першу чергу тому, що маємо тепер в обидвох краях обєднуючі, загально-народні, репрезентативні, українські організації, якими є: Український Конґресовий Комітет в Америці й Комітет Українців Канади. Повстання тих організацій є найкращим доказом організаційної спосібности та ідейности американських та канадійських українців. Але такі організації можливі нині тільки в таких демократіях як Злучені Держави та Канада, де є повна свобода.

Обмежуючись тепер до діяльности Українського Конґресового Комітету в Америці, хочу ще надмінити, що раз ми поставили таку організацію й вибрали до її проводу певних людей, то треба тепер поводитись по американськи і той провід шанувати і йому повинуватись. В Америці той, що виграє при виборах, дістає овацію, а переможений знову заявляє свому суперникови, що буде з ним співпрацювати для добра цілого американського народу. Ми, американські українці, ще такого не навчились. У нас є ще певна окрема частина людей, що придержується програми, щоби нічо не робити, а тільки розбивати те, що робиться. Та це програма ворохобників і так треба на неї глядіти. Свідома частина нашого громадянства так і на це дивиться. Вона визнає Український Конґресовий Комітет як репрезентативне представництво американських українців. І таке є в Канаді, де знов така сама частина визнає Комітет Українців Канади.

Ось так поставившись до У. К. Комітету треба памятати, що він має великі завдання до сповнення, бож український нарід в Европі не може себе тепер оборонити перед зазіханням нових окупантів, що його ніби „визволяють". Для оборони прав українського народу треба великої праці й жертв. Треба видавати бюлетени, чи журнал, як от наш прекрасний „Юкрейніен Квордерлі", а це є великий фінансовий тягар. Треба їздити на різні наради і конференції, треба підготовляти різні матеріяли в обороні України, а це все получене теж і з фінансовими видатками. Уже саме видавання Українського Квартальника получене з дуже значними коштами. А щоб він міг виходити правильно, треба на це постійного фонду. Ось тому і треба усьому громадянству поспішити з фінансовою допомогою Українському Конґресовому Комітетови, бо як її не буде, то й намічена Комітетом праця не буде могла бути виконана.

Наше Українсько-Культурне Товариство в Дітройті отсі всі справи брало під увагу на своїх останніх нарадах і рішило, щоб ту важну справу піднести публично. Заплативши пренумерату на Український Квартальник та виславши $20 У. К Комітетови на його працю, думаємо, що наш загал віднесеться до цеї праці щиро й жертвенно, а тим поможе ратувати український нарід у його чорній хвилині життя.

Василь Колодій, секр.

Дня 14. листопаду 1944 року помер у 61. році життя

ТЕОДОР ТАРАС

предсідник Бр. Пресв. Тройці, від. 320 У. Н. Союзу в Балтімор, Мд.

Покійний походив зо села Хідновичі, повіт Перемишль, Західна Україна. До Братства прийшов з переступним листом у 1927 році. Полишив у смутку жену Марію, сина Івана подружений, дочки Анну замужну, Ольгу і Емілію, та дві внучки.

Похорон відбувся 18. листопаду з дому жалоби, 638 S. Sawage St., до Православної Церкви Пресв. Тройці, Faimount Ave., і на цвинтар Пресв. Тройці.

В. Й. П.! Г. ШУЛЬКА, секр.

ТАРЗАН, ч. 1079. Погоня повітрям.

TARZAN COMMANDED THE SOLDIERS TO CEASE FIRING, FOR HIS ONE CHANCE OF FINDING THE CAPTIVE GIRLS WAS THROUGH TYGO.

"TELL TARZAN WHERE SHE'S," HE SHOUTED, "OR THUNDERSTICKS KILL!"

BUT THE MAD GORILLA HAD ONLY CONTEMPT FOR THE EARTHBOUND MAN-THINGS BELOW. HE MADE NO ANSWER.

-1079-

THEN, TO THE AMAZEMENT OF THE SPECTATORS, TARZAN SPRANG INTO THE FOREST OF BEAMS, AND SWUNG TOWARD THE BEAST.

Тарзан приказав воякам перестати стріляти, бо він міг дізнатися, де находяться зловлені малпами дівчата, тільки від Тайґа.

Він крикнув: „Скажи Тарзанови, де жінки! Або громові палки будуть убивати".

Але лютий ґориль мав для людей тільки погорду. Він не відповів нічого.

Потім на здивовання глядачів, Тарзан кинувся в гущу залізних бервен, як малпа.